

ایران‌شناسی در کشورهای آلمانی زبان

پدیدآورنده (ها) : عسگری، علی رضا

تاریخ :: نشریه باستان پژوهی :: اردیبهشت ۱۳۷۷ - شماره ۱

صفحات : از ۱۲ تا ۱۳

آدرس ثابت : <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/309315>

دانلود شده توسط : حسن افشاری

تاریخ دانلود : ۱۴۰۱/۰۵/۳۱

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

- داستانهای شاهنامه به آلمانی
- ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۴)
- ادبیات تطبیقی و مفهوم امروزی آن
- سرود بزرگ خرد؛ کشف نخستین دستنویس مانوی در ایران
- روال زوال؛ بررسی هایی پیرامون علل سقوط رژیم پهلوی
- ایران شناسی در دانشگاه آلمان
- تمبر، اهمیت و مشکلات آن در گفت و گو با محمد مهروان
- بررسی تطبیقی رنج های ورتر جوان گوته با لیلی و مجنون نظامی گنجوی
- بازنگری جایگاه مهر در یزدان شناسی مانوی
- جهان ایرانی: ایران و جهان ایرانی
- مکتب ناتورالیسم
- ارزیابی برنامه درسی رشته آموزش زبان آلمانی در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه آزاد اسلامی

عناوین مشابه

- ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۲) (آلمان فدرال؛ آلمان شرقی؛ اتریش؛ و سوئیس)
- ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۱۰)
- ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۴)
- ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۱)
- ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۸)
- ایرانشناسی: ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۶)
- ایران شناسی: ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۹)
- آشنایی مختصر پیرامون وضعیت ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۲) (بخش دوم و پایانی)
- ایرانشناسی در کشورهای آلمانی زبان (۱) (آلمان فدرال؛ آلمان شرقی؛ اتریش؛ و سوئیس)
- ایرانشناسی در سرزمین های آلمانی زبان (۴)

ایران‌شناسی در کشورهای آلمانی زبان

اهمیت شناخت سرزمینهای شرقی از دیدگاههای متفاوت قابل بررسی می‌باشد، از این میان کشور ایران در زمره کشورهای مشرق زمین مورد توجه ایران‌شناسان مختلف جهان قرار گرفته است. روشن کردن سهم هریک از کشورهای مختلف در زمینه ایران‌شناسی کاری بسیار اساسی بوده که اندیشمندان جامعه ایرانی کم و بیش بدان پرداخته‌اند^(۱). زیرا که شناخت فرهنگها و بررسی اندیشه‌های متفاوت در خصوص هر جامعه‌ای، مقدمه‌ای بر پیشرفت آن جامعه می‌باشد.

اطلاع و آگاهی از حجم عظیم مطالعات ایرانی که به زبانهای مختلف دنیا انجام شده و همچنان در حال انجام است از این جنبه حائز اهمیت است که «علیرغم این واقعیت که در سالهای بعد از جنگ، زبان انگلیسی به مهمترین زبان بین‌المللی تبدیل شده است هر محققى که تنها به زبان انگلیسی و فارسی آشنایی داشته باشد از امکان استفاده از آثار و تحقیقات مهمی در این زمینه محروم خواهد ماند. این امر امروزه، مثلاً در مقایسه با سال ۱۹۶۰، فوق‌العاده محسوس است. زیرا، برای مثال، در سالهای اخیر مطالعات ایرانی به زبان آلمانی دوباره رونق گرفته و آثار مهم متعددی در این زمینه به این زبان عرضه شده است. این سخن درباره زبان ژاپنی نیز صادق است و روسها نیز در دوران گورباچف نشانه‌هایی از تلاش برای تبدیل کمیّت انبوه تاریخ بلند مدت مطالعات ایرانی خود به کیفیتی پیشرفته و عرضه نوعی تحقیقات که برای غرب روشتتر باشد، بروز داده‌اند. در این سالها، فرانسویها و تا حدود کمتر هلندیها و لهستانیها نیز همچنان بی‌وقفه پیگیر آثار مهمی در این زمینه بوده‌اند»^(۲).

بدیهی است که حجم غفلت و محرومیت ما از انبوه آثار مطالعات ایرانی در سراسر جهان از آنچه هم که اینک پذیرفته‌ایم بسیار بیشتر است^(۳).

اهمیت استراتژیک ایران و نیز مزید شدن اهمیت نفت در چند دهه اخیر، علاقه و توجه غرب به ایران را تشدید کرد. موارث بواقع مهم و نظرگیر هنر ایران - مثل شعر فارسی، نقاشی، خوشنویسی، قالیبافی، نساجی، سفالگری، انواع صنایع دستی و معماری و در حاشیه اینها، تئاتر و فولکلور و موسیقی سنتی ایران که مورد توجه خارجیان بوده نیز از نقطه نظر کاملاً متفاوتی توجه به ایران را برمی‌انگیخته است. موارث مذهبی زنده و منحصر بفرد ایران و پیشینه چشمگیر حرکتهای فراگیر مردمی در این کشور نیز همواره قابل توجه می‌باشد. تنوع تیره‌های قومی ایلات و عشایر و طوایف مختلف مردم ایران علی‌الخصوص توجه انسان‌شناسان را به این کشور جلب می‌کرده است^(۴).

پروفسور برتولد اشپولر آلمانی مناسبات شناخت اروپا و بخصوص آلمان، با فرهنگ و مدنیت جامعه ایران را بکلی متفاوت از سایر سرزمینهای شرقی (خصوصاً ترکیه و سرزمینهای عربی) دانسته و اهمیت توجه آنها را اینگونه بیان می‌کند: «همین که ایرانیان مسلمان کمی پس از ترکان در دیدگاه آلمانی‌ها ظاهر شدند، چیزی که توجه و علاقه مغرب زمین را به آنها جلب کرد، در مرحله اول نه حیات رسمی و سیاسی آنها بود و نه اهمیت نظامی کشورشان و نه سابقه دیانتی تازه. بلکه این سحر فرهنگ و ادب و هنر - یعنی آنچه مایه امتیاز روح ایرانیست و ایرانیان وضع و مقام خود را در عالم اسلام بیشتر مدیون آن هستند تا شمشیر و اسلحه - بود که انتظار خارجی‌ها و از جمله آلمانی‌ها را به خود معطوف ساخت»^(۵).

سابقه شناسایی ایران در زبان آلمانی با سفرنامه‌ای آغاز می‌شود که سیاح مشهور آلمانی، آدام اولتاریوس نگاشت. اولتاریوس حدود سالهای ۱۶۷۱-۱۶۰۰ میلادی می‌زیست و در کتاب خود سرزمین، مردم، کیفیت سلطنت و طرز حکومت ایران را توصیف کرد^(۶). ظاهراً نخستین اثر ترجمه شده از متون کهن ایرانی گلستان سعدی است که با متن فارسی آن به طرزی زیبا و باشکوه در سال ۱۶۵۱ میلادی در آمستردام هلند با قطع بزرگ انتشار یافت^(۷).

ادامه دارد....

علیرضا عبگری

۱- در این خصوص کتابشناسیهای ذیل قابل ذکر است:

- افشار، ایرج: فهرست مقالات فارسی، جلد اول ۱۳۴۰، جلد دوم ۱۳۴۸، جلد سوم ۱۳۵۵ و جلد چهارم در سال ۱۳۶۱ به چاپ رسیده است.

- افشار، ایرج: کتابشناسی ده ساله کتابهای ایران. با همکاری حسین بنی آدم. تهران ۱۳۴۷ - ص ۷۵۱.

- افشار، ایرج: کتابهای ایران. با همکاری حسین بنی آدم. ۱۳۳۳-۱۳۴۲. سیزده جلد.

- ایران. کتابخانه ملی. انتشارات ایران. تهران. ۱۳۴۳-۱۳۴۸. پنج جلد (از سال ۱۳۴۹ به صورت ماهنامه انتشار یافته است).

- رعنا حسینی، کرامت: فهرست کتابهای چاپی فارسی. تهران. ۱۳۴۹. ۶۷ ص.

- سرکیس، الیاس: معجم المطبوعات العربیة. تجدید طبع [۱۳۴۸]. دو جلد.

- شفا. شجاع الدین: جهان ایرانشناسی. جلد اول. تهران ۱۳۴۸. ۱۵۰۰ ص.

- طهرانی، اقا بزرگ: الذریعة الی تصانیف الشیعة [با همکاری علینقی منزوی و احمد منزوی] نجف. تهران. ۱۳۴۱ ق. ۱۳۴۹ ش.

بیست جلد.

- مشار، خانبابا: فهرست کتابهای چاپی عربی. تهران. ۱۳۴۴. ۱۰۱۴ ستون + ۱۰۸ ص

- مشار، خانبابا: فهرست کتابهای چاپی فارسی. تهران ۱۳۳۷-۱۳۴۲. دو جلد

- مشار، خانبابا: مؤلفین کتب چاپی فارسی و عبری. تهران. ۱۳۴۰-۱۳۴۴. شش جلد.

- نصر، سیدحسین: کتابشناسی توصیفی منابع تاریخ علوم انسانی. تهران ۱۳۵۶ (سه جلد)

- گلین، محمد: کتابشناسی زبان و خط. تهران. مرکز اسناد فرهنگی. ۱۳۵۶.

در این خصوص کتابشناسیهایی که از هنر ایران قبل از اسلام و دوران اسلامی صورت گرفته است و نیز کتابشناسی ایران که در ده جلد توسط دکتر ماهیار نوابی مجلد گردیده و همچنین کتابشناسیهایی که از تمامی استانهای کشور و خصوصاً کتابشناسیهایی که کتابخانه ملی و مرکز اسناد فرهنگی تنظیم کرده اند، قابل توجه اند.

۲- ایرانشناسی در اروپا و ژاپن - ترجمه دکتر مرتضی اسعدی - انتشارات بین المللی هدی - ۱۳۷۱ رودی متی و نیکی کدی، ص

۱۱ مقدمه.

۳- همان ص ۱۲

۴- همان ص ۲۰

۵- اشپولر، برتلد - سهم آلمان در تتبعات راجع به ایران - ترجمه کیکاووس جهانداری - سخن، دوره ۱۳، شماره ۴ - (۱۳۴۱): ص ۴۱۰

۶- افشار، ایرج، راهنمای تحقیقات ایرانی - تهران - ۱۳۴۹ - ص ۴۶

۷- همان ص ۵: فراموش نباید کرد که نخستین کتابهای فارسی که در اروپا با ترجمه لاتینی نشر شد «داستان مسیح» و «داستان سن

پیرو» است که در سال ۱۶۳۹ در لیدن انتشار یافت، نگاه کنید به: ایرج افشار: کهنه کتابها درباره ایران، مجله یغما، ۱۱ (۱۳۷۷): ۱۲-۱۶

همچنین باید گفت که A. Olearius ترجمه ای از گلستان را در ضمن کتاب **Persianisches Rosenthal** منتشر کرد.